

Adoptiokoira uudessa kodissa – kuinka päästään alkuun?

Ensimmäinen kohtaaminen

Ensimmäinen kohtaaminen koiran kanssa tapahtuu yleensä yleisellä paikalla esim. satamassa tai lentoaseman terminaalissa. Koira on väsynyt ja ehkä peloissaan matkasta, stressiä on saattanut kertyä jo pitkältä ajalta. Älä siis säikähdä, jos koira ei olekaan innoissaan uudesta kodista ja omista ihmisistään. Stressaantunut, pelkäävä koira voi vetäytyä kuljetuslaatikkoonsa ja jopa näykyä, koska pitkään jatkunut stressitila voi aiheuttaa myös fyysisiä oireita: herkkyyttä kosketukselle, äänille ja valolle. Jotkut koirat kestävät muutoksia paremmin kuin toiset, eli vastassa saattaa olla myös iloinen hännänheiluttaja.

Jokainen koira on yksilö ja omistajan tehtävä on oppia tuntemaan oma koiransa: mistä se pitää, mikä sitä pelottaa ja miten se reagoi erilaisiin arjessa kohdattaviin asioihin. Ensi alkuun on tärkeintä antaa koiralle aikaa ja rauhaa. Anna koiran lähestyä itse, viesti että olet ystävällinen (älä kumarru koiran päälle, taputa sitä päähän tai kävele suoraan sitä kohti). Jos perheessäsi on lapsia, ohjeista heitä koiran kohtaamisessa. Älä halaa tai anna lasten halata koiraa, halaaminen on ihmisten tapa mutta koiralle uhkaava ele! Kyykkyasento ja makupalat helpottavat koiraa ymmärtämään ihmisen aikeita. Jos koira ei syö makupaloja, se saattaa olla huonovointinen matkustamisesta tai sitä jännittää liikaa.

Matkalla kotiin

Kotimatkaa varten kannattaa ottaa mukaan mieluiten valjaat, mistä koira ei voi karata (y-mallinen valjas, jossa rintapala menee etujalkojen välistä vatsahihnaan). Koon arvioiminen voi kuitenkin olla vaikeaa, joten on hyvä varata mukaan myös tukeva kaulapanta, jossa on paljon säätövaraa ja jonka saa riittävän kireälle. Flexiä ei kannata ottaa, vaan mieluiten hyvä, tukeva hihna. Mukaan kannattaa ottaa myös viltti tai lakana, kakkapusseja, käsipyyhkeitä tai talouspaperia mahdollisten vahinkojen tai oksennusten varalta, vettä ja makupaloja, ja pieni määrä koiranruokaa, jos matka kestää useita tunteja. Koira voi matkustaa myös kuljetushäkissä, mutta sen on päästävä ajoittain jaloittelemaan, juomaan ja tarpeilleen. Voi olla, että koira on tottumaton matkustamaan millään kulkuneuvolla, joten toisesta käsiparista voi olla apua varsinkin jos koira on keskikokoinen tai isompi. Oma auto voi olla koiralle helpompi vaihtoehto kuin julkinen kulkuväline.

Koiran varusteet ja niihin totuttaminen

Koiralla on hyvä olla istuvat valjaat tai miellyttävän tuntuinen, leveä panta. Kiristyviä pantoja ei tulisi käyttää, koska ne aiheuttavat kipua, kovaa räsytystä koiran niskanikamiin ja pitemmän päälle vaurioita. Kuristava tunne tekee hihnassa olemisesta epämiellyttävää ja saattaa jopa lisätä vetämistä, koska koira pyrkii poispäin kivun lähteestä. **Koira voi olla tottumaton kävelemään hihnassa tai pelätä erilaisia asioita, jotka meistä ihmisistä tuntuvat kovin arkisilta** (autot, moottoripyörät, toiset koirat, vieraat ihmiset). Tämä lisää karkaamisriskiä. Y-mallinen valjas on turvallisin, samoin valjas, jossa on koiran lantion ympäri kulkeva lisäosa. Hihnan ja pannan tai valjaiden väliin voi lisätä joustavan talutinpalan (kuminauha, jossa kiinnitin). Tämä pehmentää vetämisestä aiheutuvia nykäisyjä. Totuta koira uusiin varusteisiinsa rauhallisesti äläkä tee heti pitkiä lenkkejä vieraaseen ympäristöön. Pannan tai valjaat voit pukea koiran päälle niin, että samalla kun pujotat koiran pään valjaiden tai pannan läpi, se saa makupalan. Näin koira yhdistää pukemisen mieluisaan asiaan.

Myös aikuisen koiran kanssa kannattaa edetä kuin pennun kanssa – eli ikään kuin aloittaa alusta arjen tapojen opettelu. Hyviä vinkkejä koiran tapakasvatukseen saat mm. Tuiren Kaimion Pennun kasvatusta – kirjasta. Koira tarvitsee myös oman pedin, jossa sitä ei häiritä. Päästä etukäteen perheenjäsentesi kanssa, saako koira tulla sänkyyn ja sohvalle. Laita peti rauhalliseen paikkaan, missä koira voi rauhassa katsella perheesi elämänmenoa. Koiralle ei ole luontaista nukkua kaukana perheestään tai eristettynä, läheisyys on yleensä tärkeää ja lujittaa suhdetta omaan ihmiseen.

Resurssit eli nukkumapaikka, ruoka, juoma, huomio, lelut ym. ovat koiralle tärkeitä. Jos kodissasi on muita eläimiä, mieti, miten nämä resurssit jaetaan uuden tulokkaan kanssa niin, ettei niistä tule riitaa. Jotkut koirat pitävät leluista, joitakin ne eivät kiinnosta. Pallot saattavat lisätä stressiä ja kiihdyttää liikaa. Jos mietit mitä leluja hankkisit uudelle tulokkaalle, esim. ruualla täytettävät kongit ovat parhaita.

Kotona

Mikäli koira saa olla kaikkialla kodissa, anna sen haistella rauhassa. Kotiin tulon hauskuutta voit lisätä esim. sirottelemalla makupaloja eri puolille kotia. **Anna koiran tutkia uutta kotiaan rauhassa, ota etukäteen pois kaikki sellaiset asiat, joihin et halua koiran koskevan.** Koiralla ei ole käsiä, joten se käyttää nenäänsä, suutaan ja hampaitaan asioiden tutkimiseen. Varsinkin pentuna asioiden maistelu on tyypillistä. **Ruuan etsiminen on myös koiralle lajityypillistä:** pidä ruokakaapit ja roskikset kiinni ja korjaa ruuat pois pöydiltä. Nälkää nähnyt tai muuten vaan ahne koira käyttää kyllä tilanteen hyväkseen ja saattaa syödä jopa itselleen vahingollisia ruoka-aineita. Koira on perusluonteeltaan utelias eläin, se voi olla oppinut monenlaisia selviytymiskeinoja, jos se on joutunut selviytymään vaikeissa ja vaarallisissa oloissa. Varmista, että ulko-ovet pysyvät kiinni ja että tuuletusikkunoiden salvat ovat kunnossa.

Vaikka koira olisi sisäsiisti, stressi ja väsymys saattavat aiheuttaa sisäsiisteysongelmia. Koira saattaa tarvita normaalia tiheämpää ulkoilua ensi alkuun. Säännöllisestä päivärytmistä on apua koiran kotiuttamisessa ja sisäsiisteysopettelussa. Pyri viemään koira ulos mahdollisimman pian yönien ja ruokailujen jälkeen. Tässäkin voi seurata pennun sisäsiisteyskasvatukseen liittyviä ohjeita. Vahingoista ei saa rangaista koira, se ei ymmärrä tehneensä väärin – sen sijaan ulos tekemisestä kannattaa kehua ja jopa palkita makupalalla, ja näin vahvistaa toivottua käytöstä. Sama ohje pätee

kaikkein muuhunkin – ei-toivottu käytös kitketään pois ohjaamalla käytöstä toivottuun suuntaan vahvistamalla kaikkea sitä, mitä haluat koirasi tekevän: kehu kun koira katsoo sinua tai kulkee edes hetken hihnassa vetämättä ja mahdollisimman lähellä sinua.

Älä jätä koiraasi heti yksin, varaudu olemaan sen kanssa ”vanhempainvapaalla” ja opetelkaa yksinoloa pikku askelin. Ei kannata olla liian kauaa valla kotona koiran kanssa, vaan alkaa totuttaa koira normaaliin arkeen pidentämällä yksinoloaikaa vähitellen, kun koira on kotiutunut. Koiran tuntemuksia tulisi alkuun tarkkailla – jos se on hirveän väsynyt ja vähän vetäytyvä, sen pitäisi antaa olla. Reippaamman koiran kanssa pääsee nopeammin arkeen kiinni. Ensi alkuun koira voi hätäntyä jopa siitä, että omistaja menee pois sen näköpiiristä. Jos asut kerrostalossa, voit laittaa esim. rappukäytävän ilmoitustaululle lapun, jossa kerrot että perheeseesi on tullut uusi koira. Voit myös pyytää naapureita ilmoittamaan, mikäli koira ulvoo tai haukkuu yksin jäädessään. Käytöshäiriöihin kannattaa tarttua heti alkuvaiheessa, sitä nopeammin voidaan alkaa siedättää koira pelkoa herättäviin asioihin tai kouluttaa sitä.

Älä vie koiraasi heti ensimmäisinä päivinä kylään tai kutsu vieraita katsomaan sitä, ensin tutustutaan vain omiin perheenjäseniin. Kun koiran luottamus on voitettu, voidaan alkaa laajentamaan elinpiiriä. Koiran reaktioita voi tarkkailla vieraiden kanssa, esimerkiksi haukkuminen on merkki siitä, että jännittää tai pelottaa. Joskus voi olla parempi, että vierasta mennään pihalle vastaan ja tutustuminen tapahtuu ensin neutraalissa ympäristössä.

Älä myöskään ryntää harrastuksiin tai ala välittömästi kouluttamaan koiraasi, koiran täytyy ensin toipua matkan rasituksista ja kotiutua rauhassa. Arjessa voi opetella asioita pikku hiljaa, esim. luokse tuloa ja katsekontaktia voi harjoitella sisällä. Virikkeitä voi tarjota vaikkapa niin, että kävelylenkin ohessa heittää kourallisen makupaloja nurmikolle ja antaa koiran etsiä niitä pitkässä hihnassa. Ruualla täytetty kongi tai puruluutossu on myös hyvä virike. Koiran aktiviteettien ja virikkeiden tarve selviää ennen pitkää ja se tulee suhteuttaa koiran ikään ja fyysiseen kuntoon.

Koira saattaa pelätä uusia asioita, esim. imuri tai muut äänekkäät laitteet voivat olla pelottavia. Totuta näihin pikku hiljaa, anna koiralle mahdollisuus ottaa etäisyyttä sille vieraisiin asioihin – olivat ne sitten ihmisiä, eläimiä tai koneita. Älä pakota koira sille liian vaikeisiin tilanteisiin. Murina on merkki siitä, että koira tarvitsee etäisyyttä. Älä sammuta tätä ilmaisua rankaisuille – murina ja haukkuminen ovat koiran puhetta. Murina on kuin keltaiset liikennevalot – vielä on mahdollisuus toimia oikein. Jos koira joutuu puolustamaan itseään, tilanne on mennyt liian pitkälle. Pään kääntely, silmien räpyttely, vartalon kääntäminen pois päin ovat koiran tapoja rauhoitella itseään ja muita. Anna koiralle mahdollisuus selvittää tilanteista ja opettele lukemaan sen eleitä. Lisätietoja koiran elekielistä saa mm. Turid Rugaasin, Tommy Wirénin ja Anders Hallgrenin kirjoista.

Koulutuksesta

Koiralla on varattaessa nimi, jonka voi myös vaihtaa, koska koira on ehkä saanut nimen vasta hiljattain tarhalla eikä ole edes oppinut sitä vielä. Muistathan ilmoittaa tästä yhdistykselle, jotta se tiedetään laittaa koiran luovutussopimukseen. Jos koiralla on ollut sama nimi koko elämänsä ja se tunnistaa sen hyvin, suosittelemme nimen säilyttämistä. Koiran nimen täytyy olla positiivinen ja kiva asia, sitä ei pidä sanoa karjumalla. Koira oppii oikein koulutettuna jopa satoja vihjesanoja, nimi on yksi niistä. Nk. koiralähtöinen koulutustapa ja ehdollistaminen on koiralle paras vaihtoehto, silloin

se oppii tekemään asiat mielellään, ei rankaisun pelossa. Koiravaraajaltasi ja yhdistykseltä saat tieto- ja hyvistä kouluttajista ja koirakouluista.

Koira oppii assosioimalla eli jos johonkin asiaan liittyy epämiellyttävä muistikuva tai tuntemus, se alkaa vältellä asiaa, pelätä sitä tai jopa käyttäytyä aggressiivisesti. Sama pätee kaikkiin eläinlajeihin, myös ihmisiin: Jos tuttavasi käyttäytyy ikävästi ja sättii sinua jatkuvasti, haluatko olla hänen seuras- saan? Samalla tavoin koira välttelee luokse tuloa, jos sitä rangaistaan esim. viivyttelystä tai siitä, että se on tätä ennen tehnyt jotakin kiellettyä. Luokse tulon on oltava aina positiivinen kokemus. Aina kun koira tulee omaehtoisesti luoksesi, kehu sitä. Jos koira rähjää hihnassa, kyseessä on yleensä pelko, epävarmuus tai varusteiden aiheuttama kipu. Hihna ei anna koiralle mahdollisuutta esim. pakenemiseen, siksi koirapuistossa vapaana ystävällisesti käyttäytyvä koira voi olla remmirähjä. Hihnassa käyttäytymisen opetteluun kannattaa varata aikaa, roppakaupalla makupaloja ja kärsiväl- lisyyttä.

Ravinto ja terveys

Koiran aikaisempi ravinto on saattanut olla hyvin ravinneköyhää ja se on saattanut kärsiä nälkää. Myös erilaiset puutostilat ovat mahdollisia. **Panosta ruokintaan ja neuvottele asiasta eläinlääkä- rin tai muun asiantuntijan kanssa, jos epäilet koiralla olevan esim. puutostila.** Marketissa myy- tävät koiranruuat eivät useinkaan ole kovin laadukkaita, ne sisältävät suuria määriä viljaa jota koiran elimistö ei pysty käyttämään hyväkseen. Koira lihoo helposti ja saattaa saada iho- ja ruuansula- tusongelmia. Väärä ruokinta on usein myös yhteydessä erilaisiin käytöshäiriöihin ja pennuilla kas- vuhäiriöihin. Marketistakin voi ostaa ruokaa, mutta kannattaa lukea tuoteseloste tarkkaan. Hyvin halpa ruoka on harvoin laadukasta.

Raakaruokinta tai hyvänlaatuisten kuivaruokien yhdistäminen raakaruokintaan voi olla hyvä ratkai- su. Totuta koira raakaruokintaan vähitellen, jos valitset tämän vaihtoehdon. Jos koiralla on vatsa- vaivoja, esim. yrjölän puuro yhdistettynä lampaan tai broilerin jauhelihaan voi olla hyvä aloitusruo- ka. Annoskoko voi ensi alkuun olla normaalia pienempi ja ruokaa voi antaa hieman tiheämmin. Omasta ruokakaapistakin löytyy paljon koiralle sopivaa ruokaa: kuivaruuan joukkoon voi lisätä esim. luonnonjogurttia, jauhelihaa, keitettyä kananmunaa, raejuustoa tai kermaviiliä. Vinkkejä koi- ran ruokintaa saa mm. Malin Ekbomin Koiran luonnonmukainen ruokinta. Esim. yrjölän puuron oh- jeet löytyvät netistä.

Jos koira on kovin stressaantunut, eli se on levoton, oireilee eroahdistusta, on herkkä äänille ja va- lolle, sen oloa voi helpottaa rohdosvalmisteilla. Useissa luontaistuotekaupoissa on saatavana Bach kukkatippoja, joita myydään pipettipullossa. Bach Rescue Remedy on hyvä lääke jännittäviin tilan- teisiin. Sitä lisätään koiran juomaveteen päivittäin 4 tippaa kahden viikon kuurina. Toisella viikolla koiralla voi olla kaksi vesikuppia, joista toisessa on pelkkää vettä. Hermostunut koira valitsee tästä huolimatta usein sen kupin, jossa on kukkatippaa. Eläinkaupoissa myytävä Serene UM voi myös auttaa edellä mainittuihin oireisiin. Sitä käytetään vähintään kuukauden mittaisena kuurina.

Koiran terveydentila on tarkastettu lähtömaassa, ja saapuessa tarkistetaan koiran mikrosiru. Sillä voi olla takanaan erinäisiä leikkausoperaatioita (esim. sterilointi ja vammautuminen). Mikäli koiralla on tiedossa vammoja, niistä kerrotaan omistajalle etukäteen ja selvitetään hänen kanssaan, miten koi- raa hoidetaan jatkossa ja mitä rajoituksia se mahdollisesti tarkoittaa. Joskus käy niin, että koiralla on

piilevänä jokin virusinfektio, joka ei normaaliolosuhteissa aiheuttaisi oireita, vaan koiran oma vastustuskyky ehkäisisi sairastumisen. **Matkustamisen aiheuttama rasitus ja stressi saattaa laukaista vaikkapa korvatulehduksen, silmätulehduksen tai virtsatieinfektion. Jotkut koira reagoivat anaalirauhasten ärtymisellä tai turkin hilseilyllä.** Aivastelu ja köhiminen saattaa olla oire nenäpunkista tai ylempien hengitysteiden infektiosta. Oireileva koira pitää viedä eläinlääkəriin. Yhdistykseltä saat tietoa eläinlääkäreistä, joiden ammattitaito ja tapa käsitellä esim. arkaa tai pelästynyttä eläintä tiedetään entuudestaan. Pidä koiran passia mukana eläinlääkəriissä.

Huolehdi, että tulokas madotetaan pian Suomeen tulon jälkeen (esim. Drontal ja Axilur). Etenkin Romaniasta tullee koirille kannattaa antaa ulkoloishäätö (esim. Frontline tai EffiPro) vielä kertaalleen. **Koiran kanssa ei pidä mennä koirapuistoon useampaan viikkoon sen kotiin tulon jälkeen, vähintään n. 2-3 viikon kotikaranteeni on suositeltavaa.** Esim. heisimatolääkitys tulee uusia tänä aikana ja koiran jätökset on korjattava erittäin huolellisesti pois. Jos koiralla on useita päiviä suolistooireita, kuten ripulia, käy eläinlääkəriissä. Ripuli kuivattaa koiran elimistön nopeasti ja tuhoaa suolistoa suojaavaa nukkaa. Attapekt, Inupekt ja erilaiset maitohappobakteerivalmisteet ovat hyviä valmisteita lievempiin suolistooireisiin. Koiran ensiapupakettiin voi kuulua esim. hiilitabletteja, attapektiä tai pro-kolin – lääketta ripuliin, saket, desinfiointiainetta, punkkipihdit, ketorin tms. kipulääke ja sidetarpeita. Punkeilta kannattaa suojautua, mutta jotkut valmisteet ovat aiheuttaneet vakavia yliherkkyyssreaktioita (mm. scalibor-punkkipanta).

Kiitos, että olet valinnut löytökoiran!

Toivotamme kaikille koirille ja omistajille hyvää alkua yhteiselle matkalle! Pyydämme sinua kertomaan koiran varaajalle koiran kuulumisia ja lähettämään valokuvia ja tekstiä. Jos koira sairastuu, ota ensin yhteyttä eläinlääkəriin. Käytösasioissa kannattaa ottaa yhteyttä ensin koiravaraajaan, joka ohjaa tarvittaessa ongelmakoirakouluttajan juttusille. Ota yhteyttä mieluiten heti, kun ongelma ilmenee, silloin niihin on helpompi puuttua äläkä häpeile kertoa vaikeistakin asioista. Usein käytöshäiriöiden takana on kipu tai stressi. Kun nämä asiat saadaan hallintaan, käytöshäiriökin poistuu. Jos koira vammautuu tai sairastuu vakavasti, kerro siitä meille mahdollisimman pian. Ensisijaisesti on ajateltava eläimen parasta. Pyrimme tukemaan koiria ja niiden perheitä mahdollisimman paljon, mutta muistathan, että teemme vapaaehtoista eläinsuojelutyötä!